

Interes gutxiago zientziarekiko

Kortabarría Olabarria, Beñardo

Elhuyar Zientziaren Komunikazioa

Azken lau urteotan egin duen bezala, eguneroko prentsan zientziak eta teknologiak duten oihartzuna aztertu du Elhuyar Fundazioak. Emaitzak ez dira, oro har, poztekoak izan, eta euskarazko dibulgazioaren kasuan galera nabarmenagoa izan da.

ZIENTZIA- ETA TEKNOLOGIA-GAIEN ARTEAN, KLIMAREN ALDAKETAK EMAN DIE BEREZIKI ATENTZIOA EGUNKARIEI. 2006ko abendutik 2007ko apirila bitartean, zientziagaiak 34 aldiz agertu dira Euskal Autonomia Erkidegoan argitaratzen diren egunkarietako lehen orrialdean, azalean. Agerpen horietan, 10 aldiz zuzenezuzenean aipatu da klima-aldaketa; zeharka, berriz, beste dozena-erdi bat bider bai. Elhuyar Fundazioak abendua eta apirila bitartean egindako azterketaren emaitzetako bat da hori.

Klima-aldaketa

Agertze-kopuruan nabarmendu ez ezik, egunkarietako guztiaren errudun, bitartekari edo eragile bihurtu dute klima-aldaketa, izenburu eta esaldi bitxiak idazteraino: "...basoen zeregin

ARTXIBOKOA

berria klima-aldaketa murrizteko”, “Klima-aldaketak loaren asalduak eta alergia-arazoak eragingo ditu”, “Ikerketa aitzindari batek gripea hedatzea eta klima-aldaketa lotu ditu”, “Klima-aldaketak batez ere Kantauri eta Mediterraneo itsasoei eragingo die datozen hamarkadetan”...

Beste gai batzuek ere jaso dute egunkariaren arreta, arrantza esperimentalen inguruko gorabeherak, hezur-muinaren transplante baten zain zegoen Arrasateko neskatoaren laguntza-

deiak edo, besteak beste, Amillia haur goiztiarraren kasuak.

Hala ere, interesguneak ez dira berdinak izan guztientzat. Titanen metanoa agertu izana, adibidez, soilik bi egunkariarentzat izan da garrantzitsua, artrosiaren aurkako tratamendu berri bat agertzea laurentzat eta 2007a urte beroena izatea hirurentzat; 2020rako Europako Batasunak CO₂ isurketak % 20 gutxitu nahi izatea, aldiz, guztiak hartu dute kontuan; baita Arabako anbarean akaro berri bat agertzea ere.

Hilean behin azalean

Azaleko agerpenak 34 izan badira ere, kontuan hartu behar da azterketa egiteko zortzi egunkari (*Berria*, *Diario Vasco*, *Gara*, *Deia*, *El Pais*, *El Correo*, *Diario de Noticias de Alava*, eta *Noticias de Gipuzkoa*) begiratu ditugula. Hortaz, egunkariko lau agerpen dira. Hau da, zientzia-gaiak hilean behin izan dira egunkarietako azala, horra hor errealitatea.

Oraingo honekin, Elhuyar Fundazioak laugarren aldiz egin du azterketa azken lau urteotan, eta gorabeherak ez dira oso nabarmenak. Datu orokorrei begiratzuz gero, aurten artikuluko kopurua 2.337koa izan da, egunkarietako argitaratzen diren artikuluen % 1,75. 2004an datu hori % 1ekoa izan zen, 2005ean —orain arteko altuena— % 2,44koa, eta iaz % 1,96koa.

Ez dago esaterik datu horiek behe-ranzko joera garbia adierazten dutenik. Izan ere, ez da hainbeste denbora azterketa egiten dela, eta, hortaz, gorabehera egoeraren arabera hartzea badago. Datuen irakurketa egitean, behar kadaren arrazoi objektibo bat ere bada aurten. *Berria* eta *Gara* egunkariak iaztik hona itxura- eta kontzeptualdaketa egin dute, eta ondorioetako bat izan da zientziari eta teknologiarik tokiko gutxiago eskaintzen dietela. *Berria*-k ia % 35 gutxiago; *Gara*-ren kasuan, galera ia % 38koa da. Aztertu ditugun gainerako egunkarietako, aldiz, joera bestelakoa izan da, goranzkoa, baina igoerak

ez dira behar kadak bezain nabarmenak izan. Kopuru absolutuetan, *El Pais* eta *El Correo* dira lehenak, hurrenkera horretan. Zientziari kasu gutxien egiten diotenak, berriz, *Gara* eta *Diario de Noticias de Alava*.

Berria eta *Gara* egunkarietako aldaketak ez die soilik kopuruari buruzko datuei eragin; aldaketarekin, euskara ere galtzaile irten da, nabarmen, gainera. Izan ere, aurreko urteetako datuek argi adierazten dute egunkari bi horiek direla euskarari ekarpen handiena egiten diotenak. Iaz baino % 35,08 txikiagoa da euskarazko artikuluen presentzia. *El Correo* eta *Diario de Noticias de Alava*-n ez dute ezer argitaratu euskaraz; *El Pais*-en, aldiz, kanpokoa izanagatik, zerbait bai.

“azterketa
kualitatiboan
nota ona atera
dute idazleek,
batez beste 7,55”

Nota ona idazleentzat

Datu hotzak ez ezik, artikuluen azterketa kualitatiboa ere egin du Elhuyarrek, hainbat adierazle kontuan hartuta. Adierazleoi dagokionez, aurreko urteetako azterketen ondoan aldaketa txiki bat egin dugu. Hamar adierazle

ARTXIBOKOA

Klima-aldaketa egunkari gehienetan agertu da.

begiratu ditugu, tartean edukiaren zuzentasuna, hau da, idatzita dagoena zuzena den edo ez. Edukia zuzena izan bada, artikulua 5 puntu jaso ditu; aurreko urteetan, aldiz, beste adierazle baliok jasotzen zuten. Edukien zuzentasunaz gain, informazio gehigarria izatea, kontrastatua egotea, ulergarritasuna, informazio grafikoa edukitzea, hizkuntzaren aberastasuna eta abar hartu dira kontuan. Batez besteko emaitza honako hau da: 7,55. Ez dirudi emaitza txarra denik.

Eguneroko informazio-argitalpenen eta hedabide espezializatuen arteko konparazioa ere egin da, interesguneak bat datozen jakiteko. Albiste batzuetan bat etorri dira, adibidez, arrantzako kuotetan, klima-aldaketaren inguruko kontuetan... baina, oro har, argitalpen espezializatuetan egunkarietako agertu ere egiten ez diren berriak daude.

Oraindik ez dagoela zientzia-idazlearen figurarik, ingurumen-gaiek errege izaten jarraitzen dutela; informatika, eta fisika, kimika eta matematika, aldiz, morroi izatera ere ez direla iristen. Horiek ere azterketaren ondorioak dira. Datuak ikusteko, www.zientzia.net helbidean.

Gara eta *Berria*-ren diseinu berria, zientzia galtzaile irten da.